

קונטרס

סוד אמונה

יגלה את סוד האמונה הקדושה, ואיך שכל הבריאה בלה
היתה רק בשביל גלוי האמונה הקדושה. וכל מה שאדם
זוכה להכניס את עצמו יותר בסוד האמונה הקדושה, הוא
מבין יותר את סוד קל הבריאה, ונכלל לגמרי בו יתברך.

*

בני ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והטורא, אור הגנוז והצפון
ברצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור גפלא, אשר על כל דבר לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, קתובים, ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש נ"י: בְּאֵמֶת
מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵינַי אֵמֶת עַל
הָעוֹלָם, רֹאֶה אֵיךְ שָׁפַל
הָעוֹלָם כֵּלֹו הוּא סֵפֶר מוֹסֵר
אֶחָד גָּדוֹל, וְיִכּוּלִים לְלַמֵּד
מִכָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מוֹסֵר הַשָּׁפַל.
(אמרי מוהרא"ש, חלק א', סימן תקעב)

קונטרס

סוד אמונה

א.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, פי הוא יתברך
ברא את כל הבריאה כלה אשר למראה עיניך, רק
פדי שפיריו אותו, פי באמת אין בלעדיו יתברך
כלל, ואין נמצא בלעדי השם יתברך כלל, ומחמת
גדל ההארה, אי אפשר להשיגו יתברך כלל, פי
רבוי אור גורם שכירת הפלים, ועל-כן צמצם
עצמו בכמה אלפי אלפים וכו' צמצומים, פדי
שיוכלו להשיגו, ו"סוד האמונה" הקדושה זה
כל סוד הצמצום, פי בתחלה אי אפשר להשיגו
יתברך בשכל ובידיעה, מחמת רבוי אור, והאמונה
הקדושה היא סוד הצמצום, פשאדם זוכה לסלק
חכמתו ודעתו ובינתו לגמרי, ומאמין בו יתברך
בתמימות ובפשיטות גמורה, על-ידי-זה נבנים

אֲצִלוּ פְּלִים לְהַשִּׁיג אֶת אורו יְתַבְּרוּ, וְכָל מֵה שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְסַלֵּק יוֹתֵר אֶת חֲכָמְתוֹ, בִּינְתוֹ וְדַעְתּוֹ, וְנִכְנָס יוֹתֵר בְּ"סוּד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן בּוֹנֵה לְעֲצֻמוֹ יוֹתֵר פְּלִים לְהַשְׁגַּת רוּחַנִיּוּת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרוּ, וְעַל-כֵּן הַצְּדִיקִים הַשְּׁלֵמִים, אִף שֶׁכָּבֵר זָכוּ לְמֵה לְשׂוֹכוֹ בְּסוּד גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרוּ, וְהַחֲפִימוּ בְּחֲכָמוֹתֵיהֶם, וְהִבִּינוּ בְּבִינָתָם, וַיִּדְעוּ בְּדַעְתָּם, וְהַשִּׁיגוּ כָּבֵר מֵה שֶׁהַשִּׁיגוּ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הֵם תָּמִיד מְסַלְּקִים וּמְשַׁלְּיכִים הַכֹּל, וְנִכְנָסִים יוֹתֵר בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בּוֹנִים לְעֲצָמָם פְּלִים יוֹתֵר חֲזָקִים, וּמְשִׁיגִים אורוֹת רוּחַנִיּוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן בְּכָל פַּעַם, כִּי "סוּד אֱמוּנָה" הוּא סוּד הַצְּמָצוּם, וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְסַלֵּק אֶת מֵחוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, נִבְנִים אֲצִלוּ פְּלִים לְקַבֵּל אורו יְתַבְּרוּ, וְכֵא בְּאֶמֶת לִיְדֵי חֲכָמָה וְלִיְדֵי בִינָה וְלִיְדֵי דַעַת — לְהַחֲפִים, לְהִבִּין וְלַדַּעַת בְּהַשְׁגַּת אֱמֶתֶת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרוּ, אֲבָל כְּשֶׁאֵין הָאָדָם רוֹצֵה לְסַלֵּק חֲכָמְתוֹ, בִּינְתוֹ וְדַעְתּוֹ, וְרוֹצֵה דִיקָא לְהִבִּין תַּכְף-וּמִיד בְּתַחֲלָה, אֲזַי נַעֲשֶׂה אֲצִלוּ רַבּוּי אור, וּמְחַמַּת שְׂאִין לוֹ פְּלִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁכָּר לְגַמְרֵי, וְנוֹפֵל וְנִתְרַחַק לְגַמְרֵי, עַד שֶׁרַב רַבָּם שֶׁל הָאֲפִיקוֹרְסִים

והכופרים וכו', לא באו אל מבוכותיהם וטעיותיהם וכו', אלא מפני שלא השפילו ולא הבינו ולא רצו לדעת, כי ברוחניות אי אפשר להשיג, כי אם כשמקדימים קדם את מדת האמונה הקדושה, שהיא סוד הצמצום, וזה בעצמו עושה ובונה בלים, ועל-כן, אהובי, אחי היקר, אם אתה רוצה להגיע אל איזו השגה והשפלה וידיעה ברוחניות אלקותו יתברך, עליך להקדים תחלה את מדת האמונה, שעל-ידי-זה תבנה לעצמך בלים להשיג השגות אלקותו יתברך, וכל מה שתחזק את עצמך יותר ויותר במדת האמונה הקדושה, כמו-כן יהיו לך בלים יותר גדולים וחזקים, ותזכה להשגות גבוהות עד מאד.

ב.

ראה, אהובי, אחי היקר, להכניס את עצמך בתוך האמונה הקדושה, ותדע, כי האמונה הקדושה היא סוד גדול, עין לא ראתה אלקים זלתיך יעשה, דהינו אף שאמונה היא דבר ללא שכל, כי מה שהשכל מבין, לא שיך בזה אמונה, כי אמונה היא

רק במקום שאין השכל מבין, עם כל זאת "סוד האמונה" הקדושה הוא בעצמו סוד נורא ונפלא מאד, איהו שאדם זוכה להגיע אל זה והוא נעלם לגמרי, כי "סוד האמונה" בעצמו הוא סוד נעלם ונשגב וכו', ואל הסוד הזה אי אפשר להגיע, כי אם כשהאדם מקדש ומטהר את עצמו, כי כשהאדם פוגם בחטאים ובעוונות, ובפרטיות בפגם הברית, על-ידי-זה נאכרת ממנו האמונה הקדושה, ומה גם שאינו זוכה לאמונה ברורה ומזככת, אלא עולים על לבו כל מיני קשיות וספקות ועקמומיות עליו ותפרו, אשר משם נמשכות כל התכמות החיצונית של החוקרים, שעל ידם תעו למקום שתעו, והכל הוא מתמת תאוות רעות ומדות רעות של העולם הזה, כי כלם מלאים תאוות ומדות רעות, וכל חקמיהם הראשונים והאחרונים, כלם היו משקעים מאד בכל התאוות והמדות הרעות — נאוף וממון וכבוד, אכילה ושתייה, נצחון וקנטור, קנאה וסנאה וכו', פירוע לבקי בהם, ואיתא בספרי קדש, שגם מה שחוקרים בחקמתם ומודים בהשאת הנפש, גם זה מתמת תאוות לבם, כי חפצים שיצליחו בדרךם הרעה גם אחר מיתתם, כדי שיערכו להם

תאוותיהם בזה העולם, על-בן הם אומרים שעל-
 ידי חקירות חכמתם יצליחו גם לנצח, כי אם לאו,
 רע להם מאד, כי בן יום למחר יפלו פגרים מתים,
 ומה ישאר מהם?! על-בן הם מודים בהשארת
 הנפש, ואומרים שהצלחת הנפש לנצח היא על-
 ידי חכמות, והכל רק מחמת תאוות ומדות רעות,
 שרוצים למלא פרסם בכל התאוות בעולם הזה,
 ושיהיה להם שם גדול וכבוד בין המלכים על-ידי
 חכמתם, ואשר על-ידי זה יצליחו גם אחר מיתתם,
 אבל שקר בפיהם, כי באמת עקר הצלחת הנפש
 לאחר מיתה היא כפי מה שהפריש האדם את
 עצמו מתאוות העולם הזה, ועסק בתורה ובמצוות
 ובמעשים טובים, על-בן לעקר התכלית הטוב
 יזכו הצדיקים הגדולים, שהם החכמים האמתיים
 שהחפזו בחכמה אמתית, ופרשו עצמם מתאוות
 העולם הזה לגמרי, ושאר בני העולם יהיה להם
 חלק טוב לעולם הבא, כל אחד כפי מה שזכה
 להתקרב אליהם, ולהאמין בהם וללבו בדרךיהם,
 ולכן צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, שלזכות להגיע
 אל "סוד האמונה" הקדושה אי אפשר, כי אם
 על-ידי התקרבות אל הצדיקים הגדולים והחכמים

האמתיים, כי רק הם על-ידי תקף גיעתם בעבודת השם יתברך, אשר התיגעו ימים ושנים, זכו למה שזכו וכו', בהשגת אלקותו יתברך, עד שזככו כל-כך את עצמם, שהם אחד עם האמונה הקדושה, ואי אפשר להפריד בינם לבין האמונה הקדושה כלל, ועל-כן כשתזכה להתקרב אליהם ולשמע בקולם, אז על ידם תזכה גם-כן להשיג את "סוד האמונה" הקדושה, ובלבד, אהובי, אחי, שתברח מכל מיני חוקרים הלומדים חכמות חיצוניות.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי "סוד האמונה" הקדושה הוא סוד נורא ונשגב עד מאד, כי על-ידי האמונה בשלמות יכולים לזכות לעלות למעלה למעלה מהשכל, כי זה ידוע, שבכל עולם יש עשרה תקונים, שהנם העשר ספירות מכתור עד מלכות, ומלכות המדה האחרונה היא בחינת אמונה, שהיא השער לה, שאי אפשר להתקרב להשם יתברך, ואי אפשר להשיג קדשה ועבודה, כי אם על-ידי האמונה, ועקר האמונה הוא

במה שאין השכל משיג ומבין, ושם עקר הנסיון, וכשזוכה האדם להתחזק באמונה, ולבטל שכלו המגשם ולסמך על אבותינו ורבותינו הקדושים, על-ידי-זוה זוכה אחר-כך, שמה שלא היה מבין והיה צריך להתחזק רק באמונה, מבין עתה הדבר בשכלו, רק שיש עוד דברים גבוהים יותר שאינו מבין גם עתה, וצריך להתחזק באמונה יותר ויותר, ואז מבין גם את אלו הדברים בשכלו, רק שיש לו אמונה בידיעות הגבוהות יותר ויותר, שאינו משיגם עדין, וכן מדרגה לדרגה, כי בכל עולם ובכל דרגה יש בחינת העשר ספירות, ואמונה היא המדה האחרונה שבהם, ואצל האדם היא מדה ראשונה מלמטה למעלה באותו העולם, והדרגה שהוא בה עכשו, אבל אחר-כך כשזוכה על-ידי האמונה להשגת השכל שבאותו עולם, שזהו בחינת כלל שאר הספירות העליונות עד הכתר, אחר-כך עולה לאמונה שבעולם, והמדרגה הגבוהה יותר, שהיא המדרגה האחרונה. למשל — בעולם היצירה, והיא גבוהה הרבה יותר מהמדרגה העליונה, ושכל העליון שבעולם הנמוך ממנו, שהוא עולם העשיה, כי מלכות היצירה גבוהה הרבה מכתר העשיה, כי

הוא בחינת עתיק דעשיה כידוע, ועל-כן יש מדרגות רבות באמונה, כי כל מה שמתחזק יותר באמונה, על-ידי-זה זוכה להשיג בחינת השכל שבאותה דרגה, אם זוכה לעמד בנסיון כמה ימים ועתים כראוי לו לפי מעשיו, כי בודאי אי אפשר לדלג בפעם אחת, ובפרט אם מעשיו אינם עולים יפה, ואחר-כך כשזוכה להשיג השכל שבאותו עולם ומדרגה, אזי זוכה לרצון שהוא בחינת עתיק, בחינת שרש הפתר שבאותו עולם, שעמד בו עד עכשו, שזה נמשך מבחינת מלכות אמונה שבעולם הגבוה יותר, ואחר-כך כשזוכה על-ידי אמונה זו להשיג גם השכל שבעולם הגבוה יותר, אזי צריך לעלות לאמונה הגבוהה עוד יותר, שהיא האמונה שבעולם, ודרגה הגבוהה עוד שהוא למשל בחינת האמונה שבעולם הפריאה, וכן מדרגה לדרגה, ומעולם לעולם עד ראש האמונה, כי תכלית הידיעה שלא גרע, ושם עקר האמונה, נמצא שאמונה היא למטה מהשכל שבזה העולם, ומדרגה שעומד בה, והוא בחינת למעלה מהשכל מהעולם והדרגה הנמוכה ממנו, אבל אי אפשר לזכות להשגת השכל שבכל עולם ודרגה, עד

שִׁיעָלָה לְמַעַלָּה מֵהַשָּׁכֶל, כִּי אִם כְּשֶׁעוֹמֵד תַּחֲלָה
 בְּנִסְיוֹן עַל-יְדֵי שְׂאִינוֹ מִבֵּין הַדָּבָר בְּשָׂכְלוֹ, וְקָשָׁה לוֹ
 קִשְׁיוֹת, וְהוּא מִבְּטֵל שָׂכְלוֹ וּמִתְחַזֵּק בְּאִמּוּנָה שְׁלֵמָה
 כְּאִלוֹ רוֹאֵה הַדָּבָר בְּעֵינָיו וּמִשִּׁיג בְּשָׂכְלוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
 זוֹכֵה לְעֵלוֹת אֶל הַשָּׁכֶל עַד שֶׁעוֹלָה לְמַעַלָּה מֵהַשָּׁכֶל
 שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶקֶר, בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן שְׁנִמְשָׁךְ
 מִבְּחִינַת אִמּוּנָה שֶׁבְּעוֹלָם הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, וְכֵל זֶה הוּא
 "סוּד הָאִמּוּנָה" הַקְּדוּשָׁה, שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּכֹל דְּרָגָה וְדְרָגָה, וְאִפְלוֹ שֶׁעוֹלָה
 לְמִדְרָגָה גְּבוּהָה עֲלִיּוֹנָה, וְכִבְרָ זָכָה לְמָה שְׂזוּכָה,
 עִם כֹּל זֹאת הוּא צָרִיךְ לְהִתְחִיל עוֹד פְּעַם עִם
 אִמּוּנָה פְּשוּטָה, שְׂזֵה "סוּד הָאִמּוּנָה" הַקְּדוּשָׁה,
 וְעַל-כֵּן אֲשַׁרִּי מִי שֶׁמִּכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד בְּאִמּוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְיִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק עֲצָמָךְ, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר,
 בְּאִמּוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל אִף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 מֵהַשְּׂעוּבָר, עִם כֹּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי "סוּד

האמונה" הקדושה הוא סוד עמק עמק מי ימצאנו, כי כל זמן שהאדם חי בזה העולם, אינו יודע מה ומי ואימת וכו', הינו מה יש לו לתקן בזה העולם וכו', ומי שרש נשמתו וכו', ואימתי הזמן שצריך לעזוב את זה העולם וכו', כי כל זה הוא נעלם ונסתר מעיני כל חי, ועל-כן אין שום עצה אחרת, אלא להכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, ולהאמין שהוא יתברך מחיה, מהנה ומקיים את כל הבריאה כלה, וכל מה שייכניס את עצמו באמונה פשוטה זו, כמו-כן יאיר על עצמו אור נורא ונפלא מאד, ואם היית יודע את "סוד האמונה" הקדושה ומעלתה, אז היית חוזר תמיד על דברי האמונה — "שהכל משגח בהשגחה פרטית ממנו יתברך", וזה היה מחזק ומאמץ אותך בכל מה שעובר עליך, על-כן ראה להכניס את עצמך אל "סוד האמונה" הקדושה, וזה יעזר לך לעבור על הכל.

ה.

צריך שתכניס את עצמך, אהובי, אחי היקר, ב"סוד האמונה" הקדושה, כי השם יתברך ברא את

כל הבריאה רק בשביל האדם בעל הבחירה, ועל-
 כן היה רצונו יתברך שהאדם דיקא יקים וינהיג את
 העולם ומלואו כמו שכתוב: "והארץ נתן לבני-
 אדם", ועל-כן רצה השם יתברך שיתנהג כל העולם
 ומלואו על-ידי אתערותא דלתתא ממעשי בני-אדם
 התחתונים דיקא, שהם דיקא ינהיגו, יחיו ויקימו
 את כל העולם, ועל-כן בתחלת הבריאה כשלא
 היה עדין שום אדם, היה ההכרח בכיכול שיברא
 את העולם בנפלאותיו לברו בלי שום אתערותא
 דלתתא, ועל-כן ברא השם יתברך אז את כל
 הדברים חסרים, עד שהאדם יתקן אותם, בבחינת
 — "אשר ברא אלקים לעשות", ודרשו חכמינו
 הקדושים, זכרונם לברכה: הפל צריך תקון, החטים
 צריכים לטחון, ויגמר תקון כל דבר הוא על-ידי
 אתערותא דלתתא, על-ידי מעשה בני-אדם דיקא,
 ואז על-ידי שהאדם מתקן הדבר ומשלימו, נחשב
 כאלו הוא בעצמו עשה את הדבר הזה ובראו, כי
 בן הדבר, שעקר הבריאה צריכה להיות על-ידי
 אתערותא דלתתא, הינו על-ידי מעשים טובים
 של הצדיקים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים:
 עולמי מי בראך? יעקב בראך, ומשם נשתלשל

שגם בגשמיות כל הדברים חסרים, וצריכים תקון
 על-ידי מעשה בני-אדם התחתונים דיקא, ומחמת
 זה בעצמו כל הדברים חסרים מתחלת הבריאה,
 מחמת שנובראו בלי אתערוּתא דלתתא, שאז אין
 שלמות לבריאה, כי עקר שלמות הבריאה על-ידי
 אתערוּתא דלתתא דיקא, ומזה נמשכת האמנות של
 כל האמנים ובעלי המלאכות, שעל-ידי החקמה
 והשכל שננתן להם השם יתברך, הם גומרים כל דבר
 על-ידי אמנותם ומתקנין ועושין אותו כלי, כי כמו
 שצריכים בני-האדם לתקן ולהשלים את העולם
 ברוחניות על-ידי מעשיהם הטובים, שבשביל זה
 נברא הכל, כמו-כן צריכים גם בגשמיות — שבגני-
 אדם דיקא ישלימו ויתקנו את כל הדברים שפעולם,
 ובאמת הכל אחד, כי על-ידי שעושה האדם הכלי
 ומתקנו ומשלימו בגשמיות, על-ידי-זה מגיע הדבר
 לשלמותו גם ברוחניות, כי זה ידוע, שהכל נברא
 רק לכבודו, כמו שפתיב: "ולכבודי בראתיו"
 וכו', הינו בשביל ישראל שיקימו את התורה
 ויעבדו אותו יתברך מכל דבר שפעולם, וכל זמן
 שלא נתקן הדבר בגשמיות, בודאי אין יכולים
 לעבד את השם יתברך עם זה הדבר בשלמות הראוי

לו, כגון החטים, בודאי עקר שלמותן שיחגלה
 כבוד השם יתברך על ידן הוא, כשגומרם האדם
 ומתקנם, ועושה מהם לחם, שאזי מברך עליו
 "המוציא" ו"כרכת המזון", וראויים אז בשלמות
 למאכל אדם, שיעבד את השם יתברך בכח
 האכילה הזאת, וכן הפשתים, עקר שלמותם,
 כשנגמרים ונעשים פלים ולבושים לאדם, והאדם
 הלוקשם, עובד את השם יתברך על ידם, וכמו-
 כן בכל דבר שבעולם, כי בודאי ישראל עם
 קדוש עובדים את השם יתברך בכל הדברים
 שבעולם, אבל אי אפשר להם לעשות עבודתם
 בשלמות בשום דבר, כי אם אחר שנתקן ונעשה
 כלי בגשמיות, ואז מתקנים ומשלימים את הדבר
 ברוחניות גם-כן, על-ידי שעובדים בו את השם
 יתברך שזה עקר החיות והשלמות של כל הדברים
 שבעולם, והנה כל הבריאה היתה בחכמה כמו
 שכתוב: "כלם בחכמה עשית", כי יש בכל דבר
 שבעולם חכמה נפלאה, אבל השם יתברך כפיכול
 צמצם ומעט וחסר מהחכמה הצריכה לגמר תקון
 כל דבר בשלמותו, כדי שתהיה שלמות גמר
 תקון כל דבר על-ידי האדם דיקא, אבל בודאי אין

פֶּחַ בְּיַד הָאָדָם לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹן הַחֻמָּה שְׁחָסַר
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּבַר, כִּי מִי יוּכַל לַעֲמֹד עַל
 חֻמָּתוֹ יִתְבָּרַךְ? ! עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם שִׁישְׁלִים
 כָּל הַדְּבָרִים שֶׁל הַבְּרִיאָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲמוּנָה
 שֶׁהִיא כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל מַצּוֹתַיִךְ
 אֲמוּנָה", וּבִאֲמַת זֶה בַּעֲצוֹמוֹ עָקַר כַּח הַבְּחִירָה שֶׁל
 הָאָדָם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְתַקֵּן כָּל הַבְּרִיאָה
 וּלְהַשְׁלִימָה עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא שְׁלוֹ שֶׁהוּא
 בְּכַח בְּחִירָתוֹ, כִּי בּוֹדָאֵי אִם הִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 מְגַלָּה חֻמָּתוֹ בְּכָל הַדְּבָרִים בְּשָׁלְמוֹת, וְהָיוּ נִבְרָאִים
 כָּל הַדְּבָרִים בְּתַכְלִית שְׁלֵמוֹתָן וְהַכֵּל הָיוּ יוֹדְעִים
 אֵת כָּל הַחֻמָּה שִׁישׁ בְּכָל דְּבַר, דֵּהִינּוּ כְּוִנָּתוֹ
 יִתְבָּרַךְ שֶׁהִיְתָה לוֹ בְּבְרִיאַת זֶה הַדְּבַר, אִזּוֹ בּוֹדָאֵי
 לֹא הִיְתָה לוֹ לְאָדָם שׁוֹם בְּחִירָה, כִּי עָקַר כְּוִנָּתוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּבְרִיאַת כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם הִיא, כְּדֵי שִׁיפִירוֹ
 וַיִּדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֶהר הַקָּדוֹשׁ: "בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין
 לִיה", וְאִם הָיוּ הַכֵּל רוֹאִים זֹאת עֵין בְּעֵין, וְהָיוּ
 יוֹדְעִים וּמְשִׁיגִים הַטּוֹב הָאֲמִתִּי שִׁישׁ בְּכָל דְּבַר
 שֶׁבְּעוֹלָם, בּוֹדָאֵי הָיוּ הַכֵּל בּוֹחֲרִים בְּטוֹב, כִּי מִי פָתִי
 יִסוּר מְטוֹב אֲמִתִּי כְּזֶה, לְנִטּוֹת אַחֲרֵי הַהֶבֶל? ! אֲכַל

מחמת שהשם יתברך חסר מהחכמה שצריכה
לשלמות כל דבר, והעלים מהעולם, עד שאין
הכל יודעים בשלמות כונת חכמתו שבכל דבר,
על-כן יש בחירה — שמי שרוצה להטות דעתו
אל האמת, הוא זוכה לאמונה, ועל-ידי-זה משלים
את כל הדברים — על-ידי אמונה, שהיא כלל
התורה, כי עקר האמונה הוא במה שאין יודעים,
הינו מחמת שאי אפשר לידע ולהשיג חכמתו
יתברך בשלמות בשום דבר, על-כן צריכים רק
להתחזק באמונה, ושם עקר הבחירה, כי כלל
הבחירה הוא בענין קיום התורה, שעקרה אמונה,
ועל-כן עקר שלמות כל הדברים הם על-ידי
אמונה, ומשם נמשכת האמנות של כל האמנים,
שצריכים לחקן ולהשלים כל הדבר שבעולם, כי
עקר התקון על-ידי אמונה, ועל-כן נקראים בשם
אמנים, מלשון אמונה, ועל-כן כל המלאכות של
האמנים כלולות במלאכת המשפן, כי עקר בנין
המשפן היה להמשיך אמונה בעולם, להמשיך
שכינת אלקותו יתברך למטה בזה העולם פידוע,
ועל-כן התורה נקראת גם-כן אמן, כמו שאמרו
חכמינו הקדושים: אל תקרי אמן אלא אמן, כי

היא היתה כלי אמונתו של השם יתברך במעשה
 בראשית, ועקר יסוד התורה הוא אמונה, שבוזה
 עקר פח הבחירה, ורק בשביל זה ברא השם יתברך
 את כל הדברים החסרים, וחסר מהחכמה שיש
 בכל דבר, והעלים את חכמתו כביכול, בבחינת
 — "גם את העלם נתן בלבם", ודרשו חכמינו
 הקדושים: העלם כתיב, והכל בשביל הבחירה, כדי
 שימשיך האדם את עצמו אל האמונה — אם ירצה
 בחיים נצחיים, ויסתכל על האמת, וכן להפוך
 — אם ירצה, חס ושלום, לנטות לצד אחר, ימצא
 מקום לטעות, חס ושלום, מאחר שלא נתגלתה
 החכמה בשלמות, ועל-ידי-זה יש לאדם בחירה,
 ואז אם יבחר בטוב, וימשיך עצמו אל האמונה,
 על-ידי-זה יגמר ויתקן וישלים את כל הבריאה
 בלה, שזה בחינת שרש האמונת של כל האמנים,
 שנמשך רק מ"סוד האמונה" הקדושה; אשרי מי
 שמכניס את עצמו תמיד באמונה הקדושה, ואז
 יזכה לכל טוב אמתי ונצחי, אשרי לו!

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי "סוד האמונה" הקדושה הוא סוד יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין, שזהו בחינת כלליות אחר הבריאה בקדם הבריאה, כי עליך לדעת כלל זה, שהשם יתברך בעצמו כביכול נקרא קדשא בריך הוא, והמשכת חיותו שמחיה את כל העולמות, זה נקרא בחינת שכינה, ובאמת פלא חד, כי השם אחד ושמו אחד, כי חיותו דבוקה בו יתברך באחדות גמורה, רק בשביל הבחירה נתן השם יתברך כביכול מקום לטעות, כדי שתהיה בחירה, עד שיש פופרים ומינים שאינם מאמינים בהשגחתו יתברך, והם עושים פרוד כביכול בין קדשא בריך הוא ושכינתיה, הינו בין השם יתברך ובין כלליות העולמות, אשר הוא יתברך מחיה את כלם על-ידי שכינת עזו, ובאמת אי אפשר להבין דבר זה — איך השם יתברך שהוא מרום מעל כלם, הוא מנהיג ומחיה את כל העולם הגשמי הזה, וכן איך כלל הבריאה נכלל בבחינת קדם הבריאה באחדות גמורה, ואף-על-פי-כן מתקיים הבריאה

ולא תתבטל במציאות, כל זה קשה מאד להשיג, ואפלו משה רבנו, עליו השלום, נתקשה בזה, והוא סוד קריעת ים סוף שנקרע בפשטות, ונעשה שביל ודרך במים גשמיים, ואיך שנעשה דבר זה אי אפשר לנו להשיג בשום דעת רק באמונה לבד, כי על-ידי בחירת האדם על-ידי שאנו מטים דעתנו להאמין באמת — שהכל נמשך רק מאחדותו יתברך, ושגם עתה אחר הבריאה, הכל מתנהג רק בהשגחתו יתברך לבד, על-ידי-זה בעצמו נמשך עלינו אור השגחתו יתברך בשלמות, ועל-ידי-זה נכלל אחר הבריאה בבחינת קדם הבריאה בשלמות גדולה, ועל-ידי-זה יכולים לראות גם עכשו נסים נגלים שדוד הטבע, וזהו עקר שלמות תקון הבריאה כלה, וזה "סוד האמונה" הקדושה; אשרי מי שמתעמק בדברים אלו.

.ז

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי עקר כלליות התורה והמצוות תלויים באמונה, כמו שכתוב "כל מצוותיך אמונה", וכן להפוך — עקר היצר

הָרַע וְהַתְּאֹוֹת וְהַעֲבֹרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, הֵם בְּכַחֲנִית
פָּגַם הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת — אֵל אַחֵר, כְּפִירוֹת, וְעַקֵּר
אַחִיזַת הַכְּפִירוֹת, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, הוּא מְבַחֲנִית
הַקּוֹל הַחוֹזֵר, כִּי אִם הָיָה הַכֹּל שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל
הַיֵּשֶׁר בְּעֵצְמוֹ, שֶׁהוּא כְּבִיכּוֹל קוֹל הַשֵּׁם בְּעֵצְמוֹ
שֶׁבָּרָא בּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְעֲדִין הוּא מְחִיָּה
וּמְקִיָּים בּוֹ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, כִּי דְבָרָיו
חַיִּים וְקַיָּמִים, וְכָל הַקּוֹלוֹת וְהַדְּבוּרִים כְּבִיכּוֹל שֶׁבָּהֶם
בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם
נִעֲשׂוּ" וְכוּ', הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים גַּם עַכְשָׁו, וְקוֹלוֹ
יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל לֹא נִפְסַק עֲדִין, וְהֵם מְחִיִּים גַּם
עַתָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "לְעוֹלָם ה'
דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם" וְכְמוֹכָא בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאֵלֹו הָיָה הַכֹּל זוֹכִים לְשִׁמְעַת הַקּוֹל
הַזֶּה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבּוֹ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְכוּ'
מְקִיָּים אֶת הָעוֹלָם, בְּוֹדָאֵי לֹא הִיָּתָה שׁוּם בְּחִיָּה
כְּלָל, מֵאַחֵר שֶׁהָיָה הַכֹּל רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים שֶׁהוּא
יִתְבָּרֵךְ בְּעֵצְמוֹ מְחִיָּה אֶת הָעוֹלָם בְּרוּחַ פִּיּוֹ, אֲבָל
בְּאֵמַת זֶה הַקּוֹל בְּעֵצָם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַיֵּשֶׁר,
אִי אֶפְשָׁר לְשִׁמְעַת, כִּי אִם הָיָה שׁוֹמְעִים קוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ,
הָיָה בְּטָלִים כְּלָם בְּמִצִּיאוֹת, כִּי אֶפְלוּ בְּשַׁעַת מַתָּן

תורה, שהיו ישראל מזככים מאד במדרגה גבוהה
 מאד, אמרו: "כי מי כל בִּישׁוּר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל
 אֱלֹהִים חַיִּים" וכו', ועל-כֵּן אֵי אֲפֹשֶׁר לְשַׁמַּע אֶת
 הַקּוֹל הַיֵּשׁוּר בְּעֶצְמוֹ, וְעַקֵּר בְּחִינַת הַשְּׁגָת הַקּוֹלוֹת
 שְׁשׁוּמְעִים מִגְדִּלְתוֹ וְאֵלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא מִבְּחִינַת
 הַקּוֹל הַחוּזֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת — יִרְאֵה וְדִין, בְּחִינַת
 — "הַשֵּׁם שֶׁמֵּעֵתִי שֶׁמַּעֲדָה יִרְאֵתִי", וְזֶה בְּחִינַת
 הַבְּחִירָה, שֶׁמִּחְמַת שְׁעַקֵּר הַשְּׁמִיעָה מִגְדִּלְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ
 נִמְשַׁכֵּת מִבְּחִינַת הַקּוֹל הַחוּזֵר, עַל-כֵּן יֵשׁ בְּבִחִירָה,
 כִּי מִי שֶׁהוּא חָכֵם בְּאֵמֶת וּמְטָה דַעְתּוֹ אֶל הָאֵמֶת
 כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהָטוּ אֲזָנָם אֶל הָאֵמֶת, עַד
 שֶׁזָּכוּ לְהִבִּין מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ בְּחִינַת זֶה הַקּוֹל הַחוּזֵר,
 עַד שֶׁהִשְׁגִּיגוּ וְהִבִּינוּ שֶׁזֶה הַקּוֹל הַחוּזֵר, אֵין לוֹ
 מְצִיאוֹת בְּעֶצְמוֹ, רַק הָעַקֵּר הוּא הַקּוֹל הַיֵּשׁוּר,
 שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, רַק מִחְמַת שֶׁהִמְשִׁיכוֹ הוּא
 יִתְבַּרֵּךְ לְתוֹךְ בְּחִינַת מְחִיצַת הַצְּמִצּוּם הָרֵאשׁוֹן, עַל-
 כֵּן יֵצֵא הַקּוֹל כְּבִיכּוֹל, בְּבִחִינַת הַפְּאָה וְחֻבְטָה לְתוֹךְ
 בְּחִינַת מְחִיצַת הַצְּמִצּוּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמַע הַקּוֹל
 הַחוּזֵר הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדִּין, אֲבָל בְּאֵמֶת הָעַקֵּר
 הוּא הַקּוֹל הַיֵּשׁוּר, כִּי זֶה הַקּוֹל הַחוּזֵר אֵין לוֹ שׁוֹם
 מְצִיאוֹת לְבִדּוֹ בְּעֶצְמוֹ, רַק שֶׁהוּא הַחֲזֵרֶת

הקול הישר בעצמו, ועל-כן דבקו עצמם רק לקול
 הישר, שהוא בחינת עצם חיותו יתברך המלבש
 בכל העולמות, וחברו ויחדו יחד בחינת הקול
 החוזר עם הקול הישר, ועל-ידי-זה הפרידו כל
 אחיות הדין והקלפות, שהם הפפירות הנאחזין
 בבחינת הקול החוזר, על-ידי שידעו והאמינו,
 שהקול החוזר אין לו שום מציאות בפני עצמו,
 חס ושלום, רק הוא החזרת הקול הישר בעצמו,
 אבל האפיקורסים והכופרים אינם מטים דעתם
 אל האמת, ואינם רוצים לשמע, כי אם בחינת
 הקול החוזר בעצמו, ואינם מטים דעתם כלל לידע
 ולהאמין בתכלית שרש מציאות הקול והחיות
 המחיה כל העולמות כלם, כי זו דרכם כסל למו של
 החוקרים והפילוסופים, שכל חכמתם וחקירתם,
 הכל בכל עניני הבריאה, הינו במה שנעשה אחר
 הבריאה, לידע ולהבין מהו פח הסגלה והרפואה
 והטבע של כל אחד מפרטי הבריאה, והכל רק
 בענינים הגשמיים של זה העולם, וכן תכלית
 פונתם בחקירותיהם ובהמצאת חכמותיהם, הכל רק
 בשביל הבלי העולם הזה, בשביל כבוד והתפארות
 או ממון וכיוצא, ואין איש מהם שם על לב

לשום כל לבו ודעתו לדבק עצמו באור החיים,
 ולחשב על תכליתו וסופו הנצחי, וסוף כל סוף
 מה יהיה ממנו, שזה בחינת קדשת חכמת ישראל,
 שקבלנו מאבותינו הקדושים, שהיא עקר החכמה
 האמתית והנצחית, וכל חכמתנו היא לקים את
 כל דברי התורה הזאת, שעל-ידי-זה זוכים לחיים
 נצחיים ולטוב הנצחי, לעולם שפלו ארץ וטוב,
 ורק זה נקרא חכמה באמת, כי ישראל עוברים
 על כל החכמות שלהם, כי אינם רוצים לחקר
 כלל בעניני העולם הגשמי הזה העובר כהרף עין,
 והלואי ולא היינו יודעים אפלו מה שיודע כל
 אחד ואחד מעניני תאוות העולם הזה והבלי,ו
 והיינו פורשים עצמנו גם מהם, והיינו תמימים
 לגמרי כמו הצדיקים הראשונים, שיש מהם שלא
 הפירו אפלו צורת מטבע, רק שרב העולם אינם
 יכולים לעמד בזה, ואין הקדוש-ברוך-הוא בא
 בטרונייה עם בריותיו, ובהכרח לדעת מה שמכרח
 לקיים העולם, דהיינו משא ומתן וכיוצא המכרחים
 ביותר, אבל לחשב תחבולות בעניני העולם הזה
 יותר ויותר, בשביל תאוות העולם הזה, אפלו
 כשמציא חכמה גדולה, אין לה שטות גדולה מזו,

מאחר שלא יצליח על-ידי-זה לעולם הנצחי, כי
 רבם פכלם נעשים אפיקורסים גדולים על-ידי-זה,
 ואחריתם עדי אובד בעולם הזה ובעולם הבא, ועל-
 כן ישראל עם קדוש אינם חוקרים כלל בענינים
 הגשמיים שאינם מכרחים להם כל-כך, רק שמים
 כל מגמתם לדבק עצמם באלקים חיים, על-ידי
 קיום התורה והמצוות, והם עוברים על כל החכמות
 כלן, כי הם יודעים החכמה האמתית והנצחית
 שהיא האמונה הקדושה, שיודעים ומאמינים, שכל
 העולם ומלואו: דומם, צומח, חי, מדבר וכו' וכו'
 מראש ועד סוף, הם וכל אשר בהם וכל כחותיהם
 עם כל דקדוקיהם ופרטיהם, וכל מיני חכמות
 ותחבולות שיש בהם, הכל לכל ברא השם יתברך
 בשמו הגדול, והוא מחיה את כלם בכל עת ובכל
 שעה, וכלם נבראו בשביל האדם השפל הזה, כדי
 שידע זאת באמונה שלמה, ויעסק כל ימיו לדבק
 את עצמו בהשם יתברך המחיה ומקים את כלם
 על-ידי עסק התורה והמצוות, וזאת החכמה שהיא
 האמונה האמתית, היא עולה על כל החכמות כלן;
 נמצא, שכל חכמתם של החוקרים היא רק בבחינת
 הקול החזר, שאינם שומעים כלל את קולו יתברך

בְּעֶצְמוֹ, וְהֵם מְבִיטִים רַק אַחַר הַבְּרִיאָה, אַחַר הַטָּבַע
 לְבַד, וְחוֹקְרִים בְּכָל הָעֲנִינִים שְׂאֵחַר הַטָּבַע, אֲבָל
 אֵין חוֹזְרִים פְּנִיָּהם לְהַטּוֹת לְבָבָם לְהִבִּין וּלְהַשְׁפִּיל
 הַיֵּטֵב מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקּוֹל הַזֶּה, כְּדֵי לְשִׁים כָּל
 תְּשׁוּקָתָם לְהַדְבִּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם רַק חֲכָמִים לְהִרְעֵ
 וּלְהִיטִיב לֹא יִדְעוּ, וְרוֹצִים לְהַפְרִיד, חֶסֶד וְשָׁלוֹם,
 בְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר מִהַקּוֹל הַיֵּשֶׁר, כְּאִלוּ הַקּוֹל
 הַחוֹזֵר, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, יֵשׁ לוֹ מְצִיאוֹת בְּפָנָי עֶצְמוֹ,
 שְׂזָה בְּחִינַת נִרְגָּן מִפְּרִיד אֱלוֹהֵי, שְׂמִפְּרִיד אֱלוֹהֵי
 שֶׁל עוֹלָם וּמְקַצֵּץ בְּנִטְיָעוֹת, וְהֵם כְּמוֹ מִי שֶׁנִּמְצָא
 בַּיֵּצֵר, וְשׁוֹמֵעַ קוֹל הַבְּרָה, וְסוֹבֵר וְטוֹעָה שֶׁהוּא קוֹל
 מִמֶּשׁ בְּפָנָי עֶצְמוֹ, שְׂבּוֹדָאֵי הוּא אֲוִיל, פְּתִי, שׁוֹטָה
 וּמְשַׁע, כִּי אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת לְקוֹל הַחוֹזֵר כָּלָל,
 רַק הוּא הַמְּשַׁכֵּת וְהַחֲזֵרֵת הַקּוֹל הַיֵּשֶׁר, כְּמוֹ-כֵן
 הוּא מִמֶּשׁ כָּל חֲכָמָתָם, שְׂחוֹקְרִים אַחַר הַטָּבַע,
 וְאֵין מְחֻזְרִים פְּנִיָּהם לְקַשֵּׁר הַקּוֹל הַחוֹזֵר לְקוֹל
 הַיֵּשֶׁר, דִּהְיִנוּ לְקַשֵּׁר כָּל הַחֲכָמוֹת לְשַׁרְשֵׁן, לִידַע
 וּלְהֶאֱמִין, שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַלּוֹת כָּל
 יָמָיו כָּל דַּעְתּוֹ וְכָל חֲכָמָתוֹ לְקַשֵּׁר אֶת עֶצְמוֹ בּוֹ
 יִתְבָּרַךְ, שְׂזָה עוֹלָה לְמַעְלָה מִכָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
 וְכוּ כְּלוּלִים וְאֵלֵיו טָפְלִים כָּל הַחֲכָמוֹת, חֻזְכָּה

לחיים נצחיים לעולם ועד, ועוד, שמי שזוכה לדבק
את עצמו בתכלית השלמות לתקמה האמתית,
שהיא התמימות לעבד אותו יתברך בתורה ועבודה
בתמימות ובפשיטות, יכול לזכות אחר-כך להשיג
גם כל החכמות שבעולם בעצמן בלי שום יגיעה
כלל, כמו שכבר היו כמה צדיקים שזכו לזה,
אך אפלו מי שאינו מגיע לזה, אין צריך לזה
כלל, ויכול לבלות כל ימיו בטוב בלי שום ידיעה
מחכמות אלו, ובעולם הבא בודאי אין נצרכים
להן כלל, אדרבה אנשים פשוטים, שלא שברו
עדין את כל התאוות, יכולים אלו החכמות לעקר
אותם משני העולמות, חס ושלום, כנראה בחוש,
כי רק הצדיקים הגדולים יכולים להשתמש בהם
למה שצריכים לעבודתם, והם יכולים לקשר כל
החכמות לשרשן העליון, כי יודעים שהכל נמשך
ממנו יתברך.

ח.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי "סוד
האמונה" הקדושה הוא סוד עמק עמק מי ימצאנו,

כי השם יתברך בעצמו בודאי אי אפשר להשיגו, כמו שכתוב: לית מחשבה תפיסא בך כלל, ולית דינע בך כלל, רק נתנה רשות לדבר בנפלאותיו ובמדותיו יתברך, עד מקום שיוכל כל אחד להבין ולדבר, כי גם מדותיו ודרכיו יתברך, גם כן אי אפשר להשיג, כי אם עד הגבול שיש לכל אחד בדעתו, בכחינת — "נודע בפערים בעלה", כל חד כפום מה דמשער בלביה, וזה אי אפשר לספר לחברו, ואפלו לעצמו אי אפשר לספר מיום לחברו, ועל כן הזהירו חכמינו הקדושים: אין דורשים במרובה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו, כי השגת אלקותו יתברך זה בחינת מעשה מרובה, שזה אי אפשר לדבר ולגלות לחברו כלל, ועל זה נאמר: "יהי לך לברך, ואין לזרים אתך", כי אף על פי שבודאי צריכים לדבר גם עם חברו מהדעת הקדושה הזו — לידע ולהפיר אותו יתברך, אבל צריכים לדבר ולשווח רק בנפלאותיו יתברך, בכחינת — "שיחו בכל נפלאותיו" וכיוצא בכמה פסוקים, ועל ידי זה ממילא תתחזק האמונה בלבו וכלב חברו, אבל עצם ההתנוצצות מידיעת אלקותו יתברך כפום מה

דמִשְׁעַר בְּלִבִּיהָ, זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְסַפֵּר לְחִבְרוּ כָּלֵל, וְהַחֻקִּים וְהַפִּילוֹסוֹפִים הֵם בְּהִיפּוֹ מִכָּל זֶה, כִּי הֵם חוֹתְרִים לְסַלֵּק מֵהַדַּעַת אֶת הַיְדִיעָה בְּכָלֵל, שְׁאֶפְשֶׁר לְכָל אֶחָד לִידַע מֵאַלְקוּתוֹ: תִּבְרָךְ עַל־יְדֵי עֲצָם הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּבִקְרִיעַת יַם סוּף וּבְמַתַּן תּוֹרָה, וְכֵן מֵה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַל־יְדֵי צְדִיקֵי הָאָמֶת שֶׁבְּדוֹר, וְהַחֻקִּים הַכּוֹפְרִים, הֵם כּוֹפְרִים בְּכָל זֹאת, וְרוֹצִים רַק לְחַקֵּר בִּידְעַת אֱלֹקוֹתוֹ: תִּבְרָךְ עַל־יְדֵי הַשְּׂגַת הַדַּעַת בְּלִבְךָ, וְנִכְנָסִים בְּזֶה לְחַקֵּר בְּרַבִּים דִּיקָא בְּדַבְרִים שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיגֵם כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "כָּל הַמְּסַתְּפֵל בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים, רְאוּי לֹא שְׂלֵא בָּא לְעוֹלָם" וְכוּ', וְעַל־כֵּן הֵם בְּבַחֲיַנַּת הָעֶרֶב רַב, עֶרֶב רַב דִּיקָא — שֶׁמְעַרְכִּים דַּעַת רַבִּים בְּיַחַד בְּעִנְיַן הַחֻקִּירוֹת בְּאַלְקוּתוֹ: תִּבְרָךְ, שֶׁהַיְדִיעָה הַזֹּאת בְּקִדְשָׁהּ בְּאָמֶת הִיא רַק לְכָל חַד כְּפּוּם מֵה דְמִשְׁעַר בְּלִבִּיהָ, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר מִזֶּה כָּלֵל, אֶפְלוּ אֶחָד עִם חִבְרוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "וְלֹא בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדִיד" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲוֹ לְמָקוֹם שֶׁתַּעֲוֹ בַּחֻקִּירוֹת חֲכָמָתָם, וְהֵם בְּהַפּוֹךְ מִמֶּשׁ מִקְדָּשַׁת

ישראל, ועל זה צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך
 בכל יום — שיזכה להכלל בצדיקי האמת, אשר
 הם מלמדים אותנו את "סוד האמונה" הקדושה,
 ולברח מקלי עולם הרשעים, מסטרא דערב רב,
 שהם מכניסים בפירות ואפיקורסות באדם. ותפלה
 מועלת תמיד; אשרי מי שתמיד מתפלל אליו
 יתברך, שיזכה להגיע אל אמונה פשוטה, אמונה
 מזככת ומבררת, שאז בודאי יזכה להשיג את
 "סוד האמונה" הקדושה, ויכניס את עצמו לגמרי
 באמונה הקדושה, עד שיזכה להכלל בו יתברך
 לגמרי; אשרי לו בזה, ואשרי לו בבא!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

